

МЕТОДИКА ЕЙДОТЕХНІКИ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Автор: Немченко-Васілініч Тетяна Валеріївна

Заклад «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №31 ВМР»

Творча робота

на конкурс молодих педагогів

«НАДІЯ - 2014»

**«МЕТОДИКА ЕЙДОТЕХНІКИ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ»**

вчителя української мови та

літератури

Немченко-Васілініч Тетяна Валеріївни

Епіграф:

Скажи мені - і я забуду;

Покажи мені - і я запам'ятаю;

Дай зробити - і я зрозумію.

(Китайська притча)

МЕТОДИКА ЕЙДОТЕХНІКИ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Методи ейдотехніки активно використовують учителі початкової школи для запам'ятовування учнями початкової школи великої кількості інформації, а от в старшій школі про ці методи чомусь забувають або й використовують їх, а самі про це не здогадуються.

Ейдетиками психологи називають людей, що мають здатність викликати наочні, зорові образи. Люди з ейдетичним мисленням легко «бачать» звуки, кольори, можуть візуально уявити будь-яку дію. Коли вони згадують який-небудь предмет, то ніби бачать його, іноді навіть відчують колір або запах. Здатність мислити образами споконвіку властива людині. Це з приходом цивілізації люди привчили себе запам'ятовувати абстрактні символи, слова або цифри.

Словом «ейдос» давні греки позначали зовнішній вигляд, картину, образ, ідею. У перекладі «eidos» означає «образ».

Поняття «образ» міцно пов'язалося з нашим мисленням, і ми говоримо: «образне мислення», «я немов бачу те, про що ви говорите» і под. Ми розділяємо людей на тих, що мислять логічно (лівопівкульних), та тих, що мислять образно (правопівкульних). Вважається, що представники науки, особливо точних наук, – мислять логічно, а представники творчих професій (художники, музиканти, літератори) – образно.

Ейдети́зм – це здатність дуже яскраво уявляти собі предмет, якого немає в полі нашого зору.

Але невже це дано тільки окремим людям?

Звичайно ж, ні!

Для ейдетики практично не існує нездібних учнів. Науково доведено, що 40% людей планети є активними ейдетиками, а 60% – латентними.

Нам легко переказати фільм, цікаву книжку, тому що легше уявляти образами, картинками, ніж словами.

Образ – одне з основних понять літератури, що визначає природу, форму і функцію художньо-літературної творчості.

У словниках зустрічається різне тлумачення терміну «образ»:

- властива мистецькій творчості форма відтворення, тлумачення та засвоєння життя шляхом створення естетично діючих об'єктів;
- знак, засіб смислової комунікації в рамках певної культури;
- троп (словесний образ);
- образна або художня деталь та ін.

Методи популярної сьогодні ейдотехніки базуються на максимальному використанні образного типу інформації. Учитель кодує матеріал уроку в символи, схеми, і діти запам'ятовують інформацію, пропускаючи її через серце, емоції, темперамент. Ейдотехніка задіює резерви правої півкулі головного мозку, сприяє розвитку образної пам'яті, образного мислення, творчих здібностей.

Ейдетичні образи – тобто наочні образи.

Десятирічній дитині показують протягом 9 секунд абсолютно невідому йому до того картину.

Потім картина убирається, перед дитиною залишається гладкий сірий екран, але дитина продовжує бачити відсутню картину та бачити її так, як кожен із нас бачить послідовне зображення, після того як кольорову фігуру приберуть з поля нашого зору. Ось це в буквальному смислі слова бачення відсутнього предмета або картини і складає основу ейдетизма.

Все, що ми бачимо, чуємо, нюхаємо, пробуємо на смак – поступає в наші архіви пам'яті та залишається там назавжди.

У сучасній школі учням для запам'ятовування і переказу пропонується великий обсяг інформації. Працюючи з дітьми, вчителі, зазвичай, спираються на логічне мислення й механічну пам'ять. Але ефективність таких методик невисока.

Ейдотехніка – сукупність найбільш ефективних та перевірених протягом багатьох років як авторських, так і класичних прийомів запам'ятовування; технологія з обробки, зберігання та відтворення інформації.

Пам'ять – один із основних процесів психіки людини, та основа, на якій творить мозок; це розумова діяльність людини, її мислення.

Якщо ми своєю фантазією окрасимо необхідну нам інформацію, то витягнути її зі своєї пам'яті буде набагато простіше, адже всі «речі», які там зберігаються, будуть кольоровими та незвичайними».

Ейдетизм являє собою специфічний вид пам'яті, заснований на зорових образах і враженнях. Змістова детальність відтворення, наочність, емоційно-чуттєва насиченість відтворюваного образу практично не уступає образу, що сприймається. Ейдетичний образ є суб'єктивним, яскравим, візуальним. Тому ейдотехніку ще називають «жива» пам'ять.

Міцна пам'ять пов'язана саме з уявою, а не з зазубрюванням. Запам'ятовування через силу, безкінечні повтори дають зворотний ефект.

У дитинстві завдяки образному мисленню ми засвоювали величезні об'єми інформації про навколишній світ (до 70% всієї інформації протягом життя). А чи замислювались ви коли-небудь над тим, як дитина сприймає рідну мову? За кожним новим словом у неї стоїть конкретний образ. Формула проста: «Почув, уявив, запам'ятав» та «Ми знаємо тільки те, що уявляємо».

Ейдетична пам'ять триваліша. Ви зможете відтворити те, що запам'ятовували, і через місяць, і через рік.

Тренування та покращення пам'яті є, звичайно, ведучою метою розвитку ейдетичних здібностей. Але до цього можна додати і розвиток уяви, фантазії, творчого мислення, покращення концентрації уваги. Взагалі важко уявити успішну людини без добре розвинутої образної пам'яті.

У молодших класах школи діти засвоюють таблицю множення, правила. У середніх та старших класах до цього додаються дати, формули, схеми, слова і фрази іноземної мови та великий об'єм інформації, яку необхідно запам'ятовувати та переказувати. Таке навчання заперечує закладеному природою процесу розвитку мозку. Тому діти, особливо дошкільного віку, відчувають почуття психологічного дискомфорту. Сучасні наукові дослідження показують, що причиною багатьох хвороб є постійний психологічний дискомфорт. Методи

навчання, які пропонує ейдетика, відповідають законам природи.

Ейдотехніка - не чергове новомодне породження XXI століття. Традиції ейдетики уходять своїм корінням в епоху античності. Давні греки вважали, що людина думає, мислить ейдосами - образами. У її розумі, як на восковій табличці, виникають відбитки - образи того, про що вона думає, говорить, і в такому вигляді утримується в пам'яті. Тому втрата образу (за асоціацією - його стирання) здавна характеризує забування.

Уперше термін «ейдетика» був озвучений німецьким психологом Е.Йеншем, а поширення і глибокого вивчення набув у дослідженнях видатного психолога О.Р.Лурії, який поділив методики запам'ятовування на два основних напрямки:

- 1) мнемотехніка (методи, у основі яких лежить вербально-логічне мислення);
- 2) ейдетика (методи, засновані на конкретно-уявному мисленні).

Величезна цікавість до ейдетики спостерігалася в Західній Європі 20-40-х років XX століття. Особливо активно даний напрям розвивався в Германії. Великий вклад у розвиток науки ейдетики належить талановитому та креативному російському викладачу, доктору педагогічних наук І.Ю. Матюгін, який у 90-х роках XX століття з групою дослідників вивчив накопичений людством досвід ефективного запам'ятовування і розробив 27 методів образного розвитку уваги та пам'яті. А от у нашій вітчизняній освіті про ейдетика всерйоз заговорили не так давно, і в основному завдячуючи Є.В. Антощуку, керівнику «Української Школи Ейдетики», де кожен може навчитися у ігровій формі запам'ятовувати слова (у тому числі й іноземні), цифри, обличчя, імена, вірші, великі тексти тощо.

Урок літератури повинен бути уроком радості, пізнання, відкриття, уроком розвитку уяви й емоційної сфери. За допомогою ейдотехніки будь-яка інформація запам'ятовується легко, із задоволенням, у позитивному настрої. Емоційно забарвлені заняття словесності, наповнені рівною мірою вербальною та образною інформацією, - це уроки, на які потребує сучасна школа.

ІЗ ПОСТУЛАТІВ ЕЙДЕТИКИ

- v Не буває поганої пам'яті, є лише невміння нею користуватися.
- v Пам'ять розум не замінить, але сприятиме його формуванню.
- v Повторення - мачуха навчання.
- v Один раз побачити краще, ніж сто раз... повторити!
- v Відношення до себе подібне до малювання - не розфарбовуйте себе в похмурі тони.
- v Ейдосфера - простір для розвитку.

На заняттях, де використовується ейдотехніка, дітей стимулюють яскраво описувати об'єкти, давати веселі визначення, придумувати «портрет», «біографію», наприклад, літерам, «оживляти» цифри.

Якщо дитина любить малювати, попросіть її, щоб вона уявила та намалювала, якого кольору радість, самотність, тиша. А інший учень, який постійно слухає на перервах і уроках mp3-плеєр, нехай спробує представити, як звучить небо у різних своїх проявах. Спитайте в учнів, яке на смак сонячне світло або як пахне місячне сяйво.

Розвивши свої ейдетичні здібності, людина зможе, наприклад, прийшовши до картинної галереї, почути звуки картини, яка їй сподобалась, у неї можуть виникнути тактильні відчуття, вона відчує смак і запах зображеної художниками атмосфери, в неї пробуджується інтуїція.

Зупинимось на деяких **методах і прийомах** ейдотехніки, які можна використовувати на уроках літератури.

1. Метод Цицерона, або метод місць. Доведено, що пригадування інформації пов'язується з місцем її виникнення. Жоден з давніх ораторів і філософів не промовляв із конспектом у руках, бо вони знали і постійно вдосконалювали техніку запам'ятовування. Цицерон для запам'ятовування використовував власний будинок. На стінах, стелі, дверях своєї оселі він розвішував тези промов.

Метод місць базується на зорових асоціаціях: потрібно ясно уявити собі предмет, який необхідно запам'ятати, і поєднати його образ з образом певного місця, який легко «виймається» з пам'яті. Записування вчителем матеріалу на дошці, вивішування плакатів і схем на стінах класного кабінету допомагають учням легко пригадати інформацію уроку, тим більше, якщо вона була незвичайна, фантазійна, казкова.

2. Метод Аткинсона. Це метод запам'ятовування іншомовних слів, заснований на використанні ключових слів або фонетичних асоціацій. Засвоюючи іноземні слова, учні уявляють у зв'язку з їхнім звучанням щось смішне, цікаве, незвичайне. Тому одразу відпадає необхідність у зазубрюванні.

3. Метод запам'ятовування цифр та чисел. Цифри та числа треба розфарбувати уявою. Кожну цифру учень перетворює в образ, який вона йому нагадує. Є.В.Антощук пропонує наступні асоціації:

- 1 - Буратіно (і будь-який казковий герой);
- 2 - лебідь (та будь-який птах);
- 3 - двогорбий верблюд (і всі екзотичні тварини);

- 4 - стілець догори ногами (і всі меблі);
- 5 - яблуко (фрукти);
- 6 - комп'ютерна мишка (і будь-яка техніка або посуд);
- 7 - прапорець (різного кольору);
- 8 - велосипед (і все, що з колесами);
- 9 - барабан (і будь-який музичний інструмент, або будь-яка риба);
- 0 - м'яч, бублик.

Малюємо в уяві лебедя, що грає на саксафоні - і отримуємо рік народження постмодерніста М. Павича (29).

Уявляємо Ф.М. Достоевського, який наливає собі в чашку з чайника бублики - і маємо кількість років, прожитих письменником (60).

Головне при запам'ятовуванні чисел уявляти усіх дійових осіб живими і змушувати їх у незвичайний спосіб спілкуватися між собою.

4. Ланцюговий метод будується на асоціативних зв'язках. Виклик у свідомості одного уявлення веде за собою цілий ланцюг асоціативних вражень.

Запам'ятовуючи які-небудь речі за допомогою свідомо підібраних асоціацій, можна прискорити процес їх пригадування у потрібний момент.

Можна попросити учнів викликати в уяві асоціації до іменників «радість» і «горе», потім спробувати скласти різноманітні словосполучення, поєднуючи слова з першої колонки зі словами другої колонки. А вже потім від цих асоціацій перейти до аналізу головних тем і символіки назви твору.

радість	горе
краса	страх
життя	смерть
енергія	чорне
аромат	образ

5. Метод поєднання вербального апарату з роботою уяви. Необхідно за 60 секунд назвати 60-100 будь-яких іменників. Потрібно називати ті предмети, що з'являються в уяві; деталізувати їх, розглядаючи; не поспішати, бо це викликає емоційне напруження.

6. Метод узгодження фантазії та уяви з умінням чітко висловлювати, промовляти власні думки. Потрібно навчитись, не зупиняючись, говорити на будь-яку тему упродовж 5 хвилин. Для цього знадобиться уся фантазія, яскрава уява та вигадка.

7. Метод парадоксальних перетворень. Потрібно написати список будь-яких предметів (близько 30) і до кожного слова вигадати, уявити і записати якість, якої не може бути. Вигадка обов'язково повинна бути веселою, яскравою, анекдотичною. Наприклад:

Кішка - з рюкзаком. Папір - шоколадний.

Корова - з хоботом. Капелюх - хлібний.

8. Акробервальний метод («acro» - край, «verbo» - слово). Складання віршиків, жартівливих фраз, в яких зашифрована яка-небудь інформація.

Цей метод заснований на креативному перетворенні «сухої» інформації на «живі» тексти. Це може бути, наприклад, «шифрування» навчального матеріалу у вірші, пісні або анекдоти.

9. «Зрощення мотивів». Створення взаємодії між індивідуальною свідомістю та основною ідеєю твору.

Художній твір, як і музична симфонія, складається із багатьох мотивів (від іт. motive - основа, рухаючи сила), що вростають один у другий. Але завжди є основний мотив, який напряму пов'язаний із головною ідеєю і причиною створення явища в мистецтві.

Виділяючи основний мотив, учитель шукає у свідомості учня пов'язаний з ним архетип, який поєднує індивідуальну свідомість і художню систему на основі активізації відновлюючої уяви. Такі точки зіткнення є завжди. Треба лише віднайти цю спільність, емоційно породнити учнів з книгою.

10. «Авторське напуття». Робота з авторським вступом: заголовком як «ім'ям» і «знаком» твору, передмовою, епіграфом, списком діючих осіб у п'єсі, авторськими ремарками, навіть першими абзацами тексту.

Відомо, як ревно і уважно відносяться художники слова до заголовку твору, до імен головних героїв. Свідомо або несвідомо, ці орієнтири ніколи не даються автором випадково, вони завжди несуть у собі певний смисл, пов'язаний з основною ідеєю. Письменник немовби вказує нам шлях подальшого слідування за його «образним полем».

11. «Пошук смислу». Пошук смислу ситуації за даним образом, виводиться абстрактний

смысл образної системи. Дуже важливий, коли зустрічаєшся з письменниками, які залишають учням у своїх творах простір для власних думок, міркувань та висновків.

12. «Ефект присутності». Створення у свідомості учнів образних картин, пов'язаних із актуалізацією різноманітних рецепторів (зорового, слухового, тактильного тощо).

13. «Доповнення образу». Пізнання логіки образу. Відомо, що письменник вносить у текст твору далеко не все, що він знає про образ. Образи мистецтва живуть у його свідомості самостійним життям і, як правило, сприймаються художником як об'єктивні, незалежні від його свідомості явища.

14. «Бачення-символ». Формування у свідомості учнів узагальненого, осмисленого образу, тотожного індивідуальній інтерпретації художнього твору (ілюстрація, вірш, міні-твір). Це дає можливість учням побачити множинність індивідуальних інтерпретацій одного і того ж твору. Символічний образ створює в них відчуття невичерпності, багатогранності мистецтва слова.

15. «Діалог з мистецтвом». Ознайомлення учнів з різноманітними тлумаченнями, даними художниками, скульпторами, композиторами та ін. Таким чином, відбувається, з одного боку – здійснення міжпредметних зв'язків, з іншого – продовження розуміння художнього твору на наочно-чуттєвому рівні.

Все більшого поширення на уроках літератури набуває така цікава творча форма роботи, як складання конспекту.

Як відомо, у кожної людини працюють в різній мірі три механізми пам'яті: слухова, зорова, рухова. І якщо в процесі навчання всі вони цілеспрямовано використовуються, то рівень засвоєння нового матеріалу підвищується.

Ейдос-конспект (ЕК) – це роздуми, породжені образністю тексту, що супроводжуються створенням власних образів на основі цитат твору.

Поєднуючи в собі опорний конспект (теоретичні знання) та ілюстрації до твору, ейдос-конспект задіює логічне і образне мислення.

ЕК являє собою складне ціле:

- образний малюнок (можливо, графік), що складається з фігур, кольорів, картин, які виявляються асоціативно у свідомості читача в процесі інтерпретації;
- чітке обґрунтування кожного елементу висловлюванням з тексту;

- формулювання назви конспекту як головної думки, сприйнятої та сформульованої читачем;
- формулювання висновку, пов'язаного з назвою; твір-інтерпретація тексту (роздум на основі даного).

Структура ейдос-конспекту:

1 частина: тема, цитатний матеріал, що породжує образ (малюнок, схему, поєднання кольорів, фотографію) – з лицевого боку.

2 частина: коментар з теми (розгорнуте судження, що дає тлумачення свого бачення теми і образів у творі) – зі зворотного боку.

Ейдос-конспект – це особисте тлумачення і власне бачення теми та образів художнього твору учнем. У середніх класах він допомагає робити зримими метафору, уособлення або порівняння. Поступово ЕК ускладнюється, обов'язковим стає формулювання ідеї твору.

«Кольорове оформлення – важлива деталь ейдос-конспекту. Правильно оформлений конспект зачаровує, загострює увагу на головному, тобто впливає на учня своїми естетичними і психологічними якостями».

Необхідними етапами занять зі складання ейдос-конспектів є презентація ейдос-конспекту дітьми, а також захист ейдос-конспекту, обґрунтування форм фігур, обраного кольору з текстом художнього твору, власними виявленими асоціаціями. Можливе залучення музичних творів з обґрунтуванням вибору.

Робота з ейдос-конспектами – складова комплексного аналізу тексту художнього твору.

Приклади завдань, які підводять учнів до створення власних ейдос-конспектів:

Завдання 1. Прочитайте вірш вголос та запишіть свій перший емоційний стан після прочитаного. Можете зафіксувати його у вигляді будь-якого зображення (малюнок, графік, геометрична фігура, пляма одного або декількох кольорів та под.).

Завдання 2. Якщо ви зафіксували отримані емоції у вигляді зображення, спробуйте відповісти на питання: чому ваше зображення такої форми, що це символізує? Чому ви обрали такі кольори, що це для вас означає?

Завдання 3. Спробуйте розбити вірш на «тематичні», або «описові», блоки-сегменти, читаючи вірш повільно.

Завдання 4. Дайте назву кожному уривку, використовуючи слова з тексту вірша.

Завдання 5. Спробуйте зобразити (як в завданні № 1) провідний настрій кожного уривка. Поясніть значення форми і кольору вашого зображення.

Завдання 6. Дайте відповідь на питання: чи змінюється настрій вірша від висловлювання до висловлювання? Опишіть ваші спостереження та зміну настрою у вірші.

Ейдос-конспект цікавий тим, що може показати глибину розуміння тексту учнем.

Види ейдос-конспектів (за формою):

- **художні:** в основі – малюнок, фотографія або колаж Ліна Костенко «Чайка на крижині», Тютюнник «Климко», Богдан Лепкий «Мишка» і цей перелік можна продовжити безкінечно);
- **графічні:** наближені до опорних схем-конспектів, але в основі схеми лежать образи (опорні таблиці для вивчення української мови);
- **колірні:** в основі – символіка кольору. Малюнок може виконуватися у вигляді кольорограми з поступовою зміною кольорів, їхнім взаємопроникненням і навіть з виходом за межі обмеженого простору (кола, еліпса тощо). Важливо, щоб учень не шукав тлумачення символіки кольору в довідниках чи енциклопедіях, а керувався своїми емоціями, почуттями, прислухався до голосу внутрішнього «я»;
- **асоціативні:** надання конкретних форм образного втілення символу або абстрактного поняття, скажімо, щастя, мудрості, натхнення, творчості, яке вимагатиме від учня креативності мислення, уміння переносити властивості одного предмета (явища) на інші на основі тотожності або контрасту. Візуалізувати можна авторські образи і ті, що народжені в уяві читача, тобто асоціативні («У зручний для вас спосіб презентуйте своє розуміння художнього образу ... за поезією ...»).
- **комбіновані:** поєднують у собі різні види: малюнок і колір, схему і образи, авторські та читацькі образи;
- **цифрові:** створені на комп'ютері.

Достоїнства роботи з ейдос-конспектом:

- допомагає побачити образ, створений автором, очима учня (зазвичай діалог письменника і учня скритий від учителя);
- дозволяє перевірити рівень сприйняття твору, а інколи і творчості, адже коментар до ейдос-конспекту розкриває глибину розуміння тексту;
- потребує від учня самостійної роботи у виборі тем, образів, навчає його пошуковій діяльності;
- розвиває творчі спосібності учня, інтегрує різні види мистецтва.

Кольорові опорні конспекти не тільки роблять різноманітними та більш емоційними форми проведення уроків, але й сприяють глибокому та послідовному засвоєнню матеріалу, служать підмогою для закріплення умінь і навичок, розвитку мовлення.

Переваги використання методики ейдотехніки:

- Пам'ять – розширення можливостей, об'єму пам'яті.
- Уява, фантазія – збагачення словесної і образної уяви, багатогранність сприйняття світу.
- Творче мислення – вміння рішати будь-яке завдання легко, оригінально, із задоволенням.
- Структурність – один блок містить декілька тем.
- Лаконічність – максимум закодованої інформації при мінімумі візуальних або графічних знаків.
- Швидкість – здатність швидко знаходити рішення та генерувати ідеї.
- Увага – розвиток об'єму та тривалості уваги, вміння помічати деталі, без напруження їх пригадувати.
- Гнучкість – застосування різноманітних підходів для рішення завдання;
- Відчуття – розвиток не тільки зорової пам'яті, але й слухових, тактильних відчуттів.
- Інтерес – ейдотехніка пробуджує пізнавальну активність, бажання розвиватися, бачити свої успіхи.
- Емоційна сфера – використання уяви та яскравих образів розвиває позитивні емоції та відношення до життя. Радість навчання, так само, як і радість праці, робить дитину здоровішою: коли людина перебуває в стані радості, позитивної напруги, в її організмі виробляється природний стимулятор, який сприяє підвищенню імунітету і працездатності.
- Самооцінка – ефективність ейдотехніки надає можливість кожному побачити свої здібності, таланти і результати, розвиває впевненість у собі. Учень стає більш працездатним, краще вчиться.

Ефективність ейдотехніки побудована на **ФОРМУЛІ:**

уява + позитивні емоції = засвоєна інформація.

До елементів ейдотехніки звертається майже кожен словесник, підсвідомо відчуваючи необхідність використання наочних образів, створення ілюстрацій до художніх творів, що вивчаються, тощо. Але все-таки важливе **свідоме** використання технології, її методів, володіння алгоритмом роботи з ейдос-конспектами.

Методи ейдетики сприяють розвитку нового життєвого і художньо-естетичного досвіду учнів, дозволяють відтворювати яскравий наочний образ протягом тривалого часу,

розширюють не тільки межі пам'яті, але й можливості дитини бачити світ по-іншому – у всій його різноманітності кольорів, запахів, звуків.

Література:

1. Айзенварг Л.Г., Айзенварг М.Л. Эйдетика [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://do100verno.com.ua/blog/tag/10>
2. Антощук Є.В. Швидка педагогічна допомога від «Української Школи Ейдетики». 8 уроків з техніки ефективного запам'ятовування будь-якої інформації. – Вінниця, 2002.
3. Бесєдіна А. Вплив методів і завдань ейдетики на розвиток особистості учня // Рідна школа. – 2009. – № 2-3. – С. 61-62.
4. Гайдаєнко М. Эйдетика – удивительная реальность // Психолог. – 2011. – № 28 (июль).
5. Головацкая Н.Ф. Анализ поэтического текста с помощью эйдос-конспекта. 5-7-е классы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://festival.1september.ru/articles/412223/>
6. Мажирин Н. Эйдетика. Мир другими глазами [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://clck.yandex.ru/redirect>
7. Тимошенко И. Эйдетика [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.tip-top.sebastopol.ua/ru/tip-top/eidetika>
8. Уліщенко В. Метод ейдетики в інтерсуб'єктному навчання української літератури // Рідна школа. – 2011. – № 7. – С. 33-37.
9. Уліщенко В.В. Бачу серцем, споглядаю, мислю образами. Ейдетичні прийоми аналізу художнього тексту як ключ до ефективної суб'єкт-суб'єктної взаємодії під час вивчення української літератури // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях і колегіумах. – 2009. – № 5. – С. 28-39.
10. Харьковская Школа Эйдетики Анастасии Никитиной [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eydetica.kh.ua/>
11. Эйдетика в современных технологиях обучения [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://neuch.org/interest/jejjetika-v-sovremennykh-tekhnologiyakh-obucheniy>
12. Эйдетика: до пяти и старше (Из газеты «Зеркало Недели») [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://bc-eydetica.narod2.ru/zerkalo_nedeli.html